TORNION MATKAILUN MASTER PLAN

Pitkä tiivistelmä

FCG TORNIOHAPARANDA TEAM BOTNIA OY LAPIN LIITTO Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020 Euroopan unioni Euroopan aluekehitysrahasto

Sisällys

JOHDANTO

MATKAILUN MASTER PLAN

Kehittämisen tahtotila

Kärkikohteet

Kohderyhmät ja matkailusisällöt

Markkinointi

Keskeiset investoinnit

Toimenpiteet

Toimenpideohjelma 2020-2030

JOHDANTO JA TYÖN TAVOITTEET

- Tehtävänä on ollut laatia Tornion matkailun master plan, jossa määritellään konkreettiset tavoitteet ja toimenpiteet kaupungin matkailun kehittämiseksi ja sitoutetaan keskeiset toimijat niiden toteuttamiseen.
- Tuloksena on syntynyt Tornion matkailun kehitystoimintaa ohjaava, yrittäjä- ja liiketoimintalähtöinen matkailun master plan, joka suuntaa kehittämistyötä, maankäytön suunnittelua ja investointeja myös Haaparannan mahdollisuudet huomioiden.

TYÖN TOTEUTUS

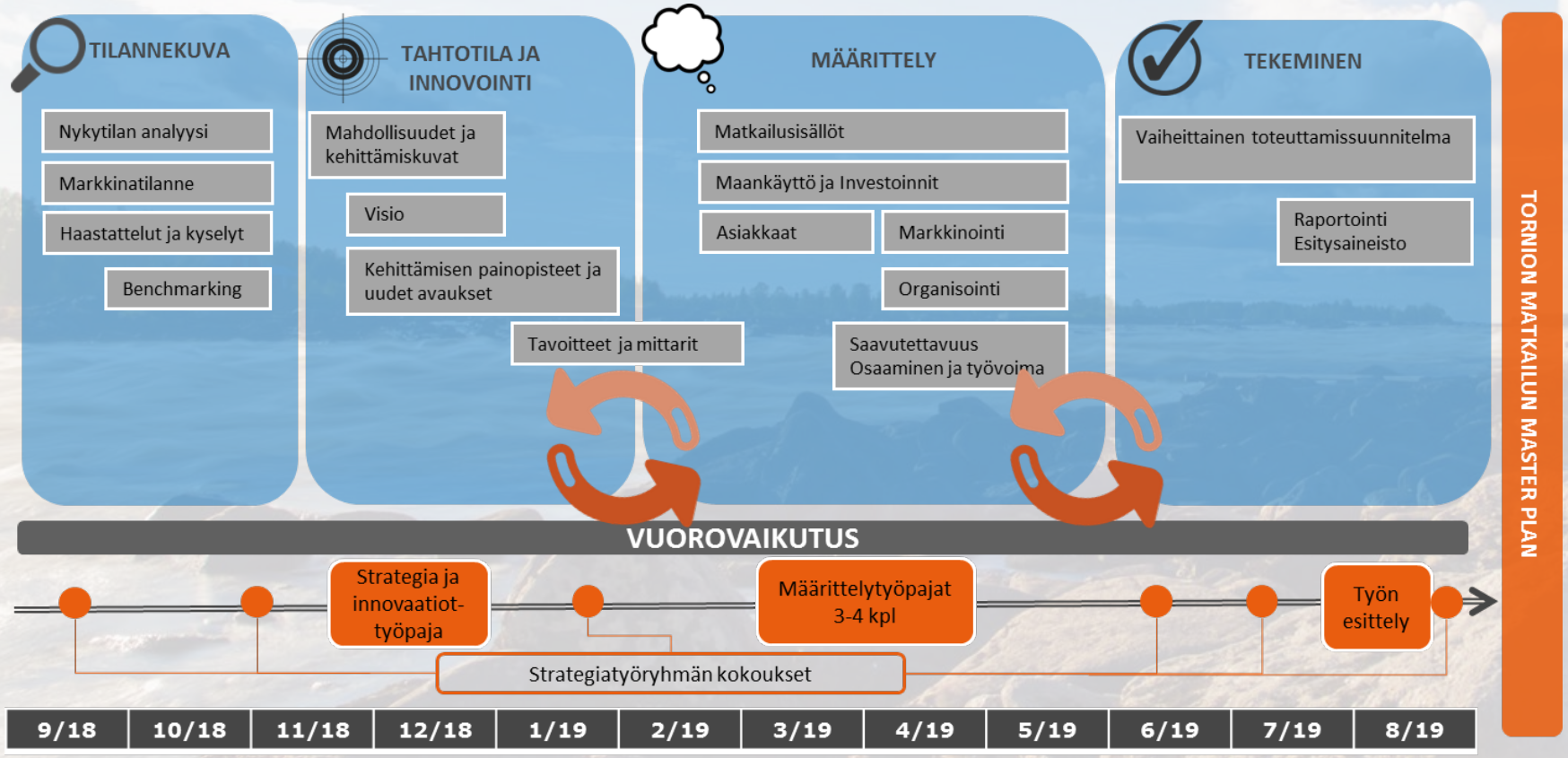

- Työn kesto: 9/2018 - 9/2019
- Viisi (5) vuorovaikutteista työpajaa:
  - *Strategia: matkailun kärjet*
  - *Asiakkuudet ja markkinointi*
  - *Matkailusisällöt*
  - *Maankäyttö ja investoinnit*
  - *Työn esittely ja sitoutuminen*
- Strategiaryhmän kokoontumiset: 9 krt
- Matkailutoimijahaastattelut ja sidosryhmäkyselyt 40 kpl
- Matkanjärjestäjäkysely: 11 kpl
- Asukaskysely: 264 vastausta
- Matkailijakysely: 43 vastausta
- FCG:n konsulttitiimin sisäiset ideakokoukset

YHTEISEN KEHITTÄMISEN TAHTOTILA VUOTEEN 2030

TornioHaparanda

Kaksin verroin elämys.

Kaksi kansallispuistoa, arktinen saaristo ja vapaana virtaava Tornionjoki

Kahden valtakunnan raja

Kahden maan kulttuurit, tavat ja perinteet

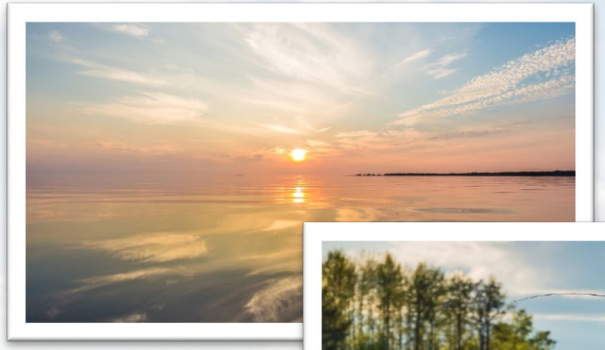

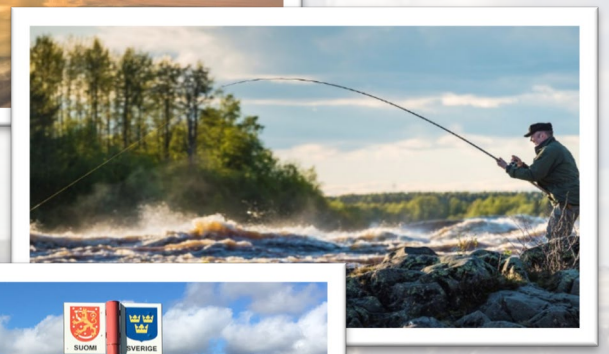

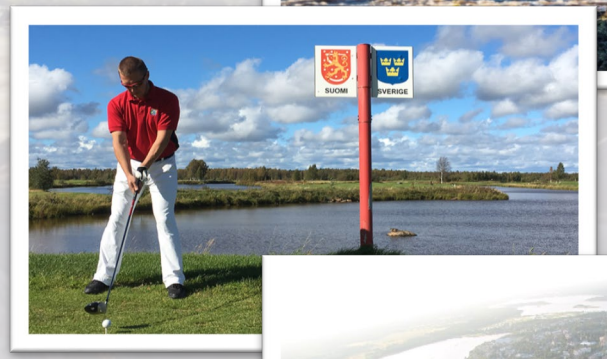

Vuonna 2030 TornioHaparanda tunnetaan yhtenäisenä ja kansainvälisenä kaksoiskaupunkina, joka on profiloitunut **omaleimaisena ja ympärivuotisena matkailukohteena**.

Matkailuprofiili ja matkailun kärjet pohjautuvat **arktisen saariston ja Tornionjoen, rajan, historiallisen sijainnin ja kulttuurin** luomiin mahdollisuuksiin.

Matkailutoimijoiden yhteistyö on saumatonta yhteisessä tuotekehityksessä, markkinoinnissa ja palveluiden tuottamisessa.

KOHDERYHMÄVALINNAT

AITOUDEN ETSIJÄT
Päämotiivi: Tutustuminen paikalliseen elämäntapaan
Kiinnostuksen kohteet: Museot, tapahtumat, festarit ja konsertit, luonnosta nauttiminen, ruoka, sauna, kulttuurikohteet, design, erikoismajoitukset

LUONTONAUTISKELIJAT
Päämotiivi: Luonnonrauha ja akkujen lataus
Kiinnostuksen kohteet: Kansallispuistot, metsät ja järvet, merenrantamaisemat, saaristo, revontulet, keskiyön aurinko, erämaaretriitit, sienestys ja marjastus

AKTIIVISET SEIKKAILIJAT
Päämotiivi: Aktiivinen toimintaloma luontomaisemissa
Kiinnostuksen kohteet: Ekstremelajit, maastohiihto, eläintenkatselu, talvinen ja arktinen luonto, vesi-, lumi- ja maastoaktiviteetit

- Tavoitteena lisätä kasvua kansainvälisistä markkinoista tuotetarjontaa lisäämällä ja markkinointia kehittämällä.
- Aitouden etsijät, luontonautiskelijat ja aktiiviset seikkailijat valittiin kansainvälisiksi pääkohderyhmiksi. Matkailukohteena alue voi palvella useitakin erilaisia kohderyhmiä ja tarpeita kohdemarkkinasta riippuen.
- Tavoitellaan myös yritys- ja ryhmämatkailijoita (kannustematkailu, yritysvieraat, vapaa-ajan ryhmät).

Kohdemarkkina	Keskeiset asiakkuudet	Keskeiset motiivit
Kotimaa (FI, SWE)	Perheet Yritykset ja ryhmät Läpikulkumatkailijat	Ostokset ja aktiviteettipuistot Tapahtumat Työ ja virkistäytyminen Kulttuuri
Pohjoiskalotti	Kiertomatkailijat Perheet Yritykset ja ryhmät	Ostokset ja aktiviteettipuistot Kulttuuri Hyvinvointi, kylpylä, uimarannat Työ ja virkistäytyminen
Keski-Eurooppa	Aitouden etsijät Luontonautiskelijat Aktiiviset seikkailijat	Saaristo, kansallispuistot Ruoka, sauna, design Erämaaretriitit, luonnosta nauttiminen Tapahtumat, kulttuurikohteet Erikoismajoitukset

TUOTEVALINNAT

Matkailun tuotepohja perustuu saariston, rajan, vetovoimaisen sijainnin ja historian sekä kulttuurin luomiin mahdollisuuksiin.

Teemat tuotteistetaan kokonaisvaltaisesti valituille kohderyhmille (yksittäiset matkailijat, ryhmät, yritykset) sisältäen erilaisia vaihtoehtoja elämyksistä, palvelutarjonnasta sekä tapahtumista.

Ostosmatkailu ja muu palvelutarjonta tukevat matkailun kehittymistä

Tuoteteemat

Vesistö- ja luontomatkailu

Kaksi kansallispuistoa, arktinen meriluonto ja vapaana virtaava Tornionjoki

Teemalliset matkailureitit ja -kohteet

Tornionlaakso, jäänmurtajat, Napapiiri, arktinen lappi Löytöretkien lähtöpiste

Rajan ylittävät kokemukset

Kaksi kansallisuutta, kulttuuria, kieltä, valuutta ja aikaa 1001 tapaa ylittää raja

Kulttuuri ja perinteet

Sauna- ja hyvinvointi, kalastus, ruoka- ja juoma, "elä kuin paikallinen", tavat ja tarinat

MATKAILUSISÄLTÖJEN KEHITTÄMINEN

Ainutlaatuiset tuotekonseptit

- Tuotekonseptien kehittäminen ja markkinointi
  - Arktinen saaristohyppely
  - Rajat ylittävät kokemukset
  - Löytöretkeilijän Tornionlaakso: paikalliset ja alueelliset kärjet
  - ”Elä kuin paikallinen”: sauna, hyvinvointi, ruoka, olut, kalastus
- Valmiita multiaktiviteetti-paketteja ja yhdistelmiä valituille kohderyhmille

Joki, meri ja saaristo

- Luonnonilmiöiden ja vuodenaikojen tuotteistus saaristossa
- Jokiveneretkien tuotteistus
- Melontareittien kehittäminen ja tuotteistus
- Venetaksitoiminnan kehittäminen matkailusaariin
- Saariston matkustajaliikenteen ja teemaristeilyjen kehittäminen
- Risteilytoiminnan kehittäminen Perämeren kohteiden välillä

Tapahtumat

- Kärkitapahtumien kehittäminen
  - Happy New Twice & arktisten elämysten viikko
  - Kesän kulttuuriviikko
- Tornio 400 –juhlavuosi 2021
  - Vuotuisen Tornio-päivien kehittäminen
- Tapahtumien vuosisuunnittelu ja yhteinen markkinointi
- Uusien tapahtumien aktiivinen toteuttaminen ja tapahtumahaut

Ohjelmapalvelut

- Ohjelmapalvelu-toiminnan aktivointi
- Luontosafarien tuotteistus kärkikohteisiin
- Yhteinen viikko-ohjelma
- Ohjelmapalvelut yhden luukun periaatteella
- Ohjelmapalvelu-alueiden ja toimintaympäristön kehittäminen
- Ohjelmapalvelureittien varmistaminen kärkikohteisiin

Teemalliset matkailureitit

- Paikallisten, alueellisten ja rajat ylittävien teemareittien kehittäminen matkailukohteisiin (jäänmurtajat, Napapiiri, Tornionlaakso, yms.)
- Luontoreittien tuotteistus
  - Luontopolut, pyöräily, kelkkailu,
  - Reittien luokittelu, yhtenäinen reitti-info (mobiili, kartat) sekä kytkeminen palveluihin
  - Opastuksen ja välinevuokrauksen kehittäminen

ASIAKKAAN KOKEMUSPOLKU

INSPIRAATIO JA MATKAN SUUNNITTELU

VAU! Juuri meille sopiva ja monipuolinen sekä sijainniltaan ainutlaatuinen matkakohde. Paljon hyviä suosituksia, kauniita kuvia ja innostavia blogikirjoituksia. Voin ostaa tästä majoituksen sekä haluamani Border Bucket List -matkapaketin sekä lisäksi valita omatoimista tekemistä. Haluamme kokea kaikki kärkiaktiviteetit. Myös lentoyhteydet ovat hyvät ja kuljetuksetkin lentokentältä perille asti näyttävät järjestyvän helposti.

TORNIO

1

SAAPUMINEN

Matkaketju on toimiva: Lentäen Kemi-Tornion lentokentälle tai junalla suoraan perille asti. TornioHaparanda on rautatieliikenteen HUB. Helposti perille!

MAJOITTUMINEN

Tarjolla on useita mielenkiintoisia majoituskohteita sekä molempien kaupunkien keskustoissa palveluiden lähellä että myös ainutlaatuisessa luontoympäristössä. Asiakas majoittuu ja saa henkilökohtaisen tervetulolahjan yllätykseksi sekä lisävinkkejä elämyksistä ja reiteistä aktiivilomalleen mobiilisovelluksen kautta.

2

AITOUTTA

3

LUONTONAUTISKELUA

SEIKKAILUA

Alue tarjoaa kahden maan arktisen kaupunkiympäristön, lähiluonnon, joen, meren ja saariston kansallispuistoineen aktiivilomailijalle, aitoja elämyksiä etsivälle sekä luontonautiskelijoille. Aitoutta etsivä nauttii Kukkolankosken matkailukylän elämyksistä, kulttuuritarjonnasta sekä tapahtumista. Aktiiviseikkailija iloitsee rajat ylittävistä aktiviteeteista ja arktisista meren ja jään ohjelmapalveluista. Luontonautiskelija tutustuu saaristoon ja kansallispuistoihin turvallisesti ja opastetusti. Kaiken keskellä on hyvä tutustua myös kahden kaupungin tarinalliseen matkailubulevardiin.

4

5

KOTIMATKA

Matkaketju toimii myös kotiin päin! Saan ehdotuksen ensi vuoden lomasta sekä ohjeet miten jaan matkakokemukseni tuttavapiirilleni sosiaalisessa mediassa. Kokemuksemme on mahdollista myös varata ja ostaa jakamani linkin kautta.

Suosittelu ja jakaminen matkan aikana ja sen jälkeen
#borderbucketlist #twicetheexperience

MATKAILUN KÄRKIKOHTEET

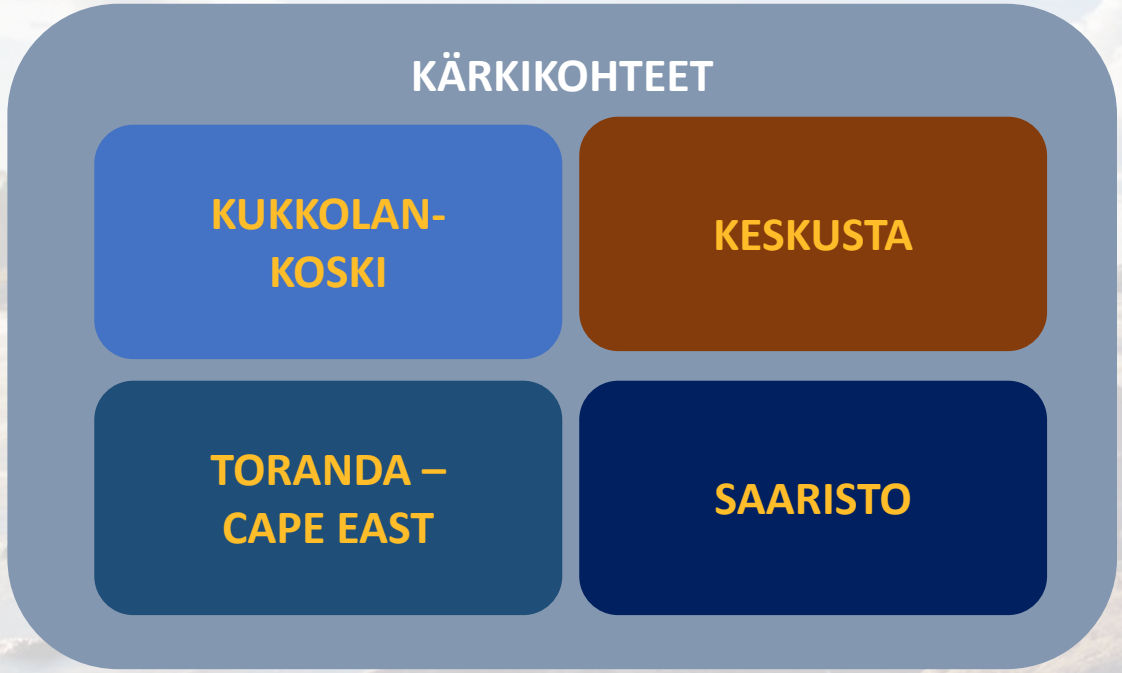

- Kehittämisen ja kansainvälisen markkinoinnin veturit
- Luodaan vahva yhteistyön perusta yhteiselle markkinoinnille
- Hyödynnetään veturivaikutusta ja tuetaan vetovoimaisuutta ja verkostoyhteistyötä
- Edistetään investointien toteutumista
- Houkutellaan ulkopuolisia sijoittajia ja yrittäjiä sijoittamaan ja sijoittumaan alueelle
- Tuetaan vetovoimaisuutta, saavutettavuutta ja tuotekehitystyötä
- Lisätään matkailutoimijoiden osaamista

KÄRKIKOHTEET MATKAILUN KOKONAISRAKENTEESSA

- Matkailun maankäyttöä tarkastellaan rakenteena yleispiirteisesti. Tornion ja Haaparannan kaavat mahdollistavat nykyisellään kohteiden kehittymisen eikä kaavoihin ole Master Plan -työn yhteydessä esitetty muutostarpeita.
- Matkailun kehittämisessä tulee varmistaa kärkikohteiden helppo saavutettavuus sekä luonto- ja reittiverkostoa että liikennöintiä kehittämällä.
- Nykyisistä luontopoluista ja reiteistä laaditaan yhtenäiset teema- ja palvelukartat sekä opastejärjestelmä.

KÄRKIKOHTEET

- KUKKOLAN-KOSKI
- KESKUSTA
- TORANDA-CAPE EAST
- SAARISTO

Saavutettavuus

Reitit ja luontokohteet

Tuotteistus ja ostettavuus

Yhtenäinen informaatio

KUKKOLANKOSKI

INVESTOINNIT

Kukkolankosken maisemasilta (n. 250 m)

Kukkolankoski
- Majoitus- ja palvelurakentaminen
- Paikoitusalue
- Risteysalueen kehittäminen (portti tai ympäristötaide)
- Alueen opastus, maisemointi, virkistysrakenteet
- Reittiyhteydet alueelle

Kukkolaforsen
- Camping-alue ja varaus mökkirakentamiselle
- Alueen opastus, maisemointi, virkistysrakenteet
- Pysäköintialue
- Rantapolkujen reittimerkinnät ja opasteet
- Reittiyhteydet alueelle

MATKAILUSISÄLTÖJEN KEHITTÄMINEN

- Profilointi ja tuotteistus kestävän matkailun kohteena
- UNESCO -statuksen hakeminen (koskikalastuskulttuuri)
- Viikko-ohjelmatarjonnan kehittäminen
- Ympärivuotisten vierailutuotteiden paketointi eri teemoilla sekä digitaalisen ostettavuuden kehittäminen
    - Sauna ja hyvinvointi
    - Perinnekalastus
    - Lasten tarpeita huomioivia ohjelmapalveluita
    - Kahden maan kulttuurin tuotteet
- Lauttayhteyden kehittäminen joen yli
- Talviaktiviteettien kehittäminen

KESKUSTA

INVESTOINNIT, VAIHE 1 (OHJELMAPALVELUT JA KÄYNTIKOHDE)

Luonto- ja vesistömatkailukeskus (Greenline)
- Ohjelmapalvelutalo: safarit ja luontoretket, lyhyet aktiviteetit, risteilyt ja veneretket, välinevuokraus
- Kelkkailuterminaali tai -parkki
- Meren, joen ja saariston retkeily- ja ulkoiluinfo
- Näyttelytoiminta

Lumi- ja jääaiheinen vetovoimakohde (Mustaparta –teema)
- Lumi- ja jäärakentaminen
- Moottorikelkkailun taitoajoalue (lapset, aikuiset)
- Luistelu, lumiliukumäet, lumirakentamisen alue
- Jääkellunta, jääsukellus , rajan ylitys

INVESTOINNIT, VAIHE 2 (BULEVARD & BORDER PARK)

Majoitusrakentaminen
- Nykyisten hotellien laajennustarpeiden huomioiminen
- Uudet majoitusinvestoinnit, n. 9 700 k-m² yhteensä

Liiketilarakentaminen
- Rantaravintola

Satamatoiminnot
- Kesä: Venevuokraus, satamatoiminnot, risteilyliikenne
- Talvi: Ohjelmapalveluterminaali

Infrastruktuuri
- Vesihuolto
- Kadut

KESKUSTA-
Elämystehdas Lapparin alue

INVESTOINNIT

Palvelurakentaminen
- Hotelli
- Hyvinvointi- ja hoivapalvelut

Elämyssaari (Lammassaari)
- Ympärivuotinen seikkailupuisto (vaijeriliu´ut, kiipeilyradat)
- Luontopolku ja kalastuslaituri
- Ylityslautta (ponttoonilautta)
- Eräelämysleiri: laavu, nuotiopaikka, kota, riippuvat teltat, puumajat, jne.

Saunamaailma Pikisaareen (yleinen sauna)
- Saunoja eri teemoilla: telttasauna, jääsauna, perinteinen sauna, kylpypaljuja
- Päärakennus: vaatteiden vaihto, wc, pienkeittiö
- Terassi- ja anniskelualue

MATKAILUSISÄLTÖJEN KEHITTÄMINEN

- Saunasaaren ja Elämyssaaren tuotteistus ja kytkeminen Lapparin palveluihin (takuuajat, räätälöidyt paketit ryhmille ja yrityksille)
- Seikkailupuiston talvitoimintojen tuotteistus: mm. potkukelkkailu, pilkkiminen, revontulten katselu, elämysyöpymiset, lumirakentaminen, maastolounas, jääsauna, liikunnalliset tapahtumat

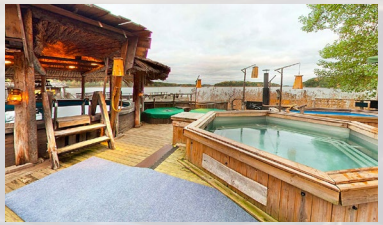

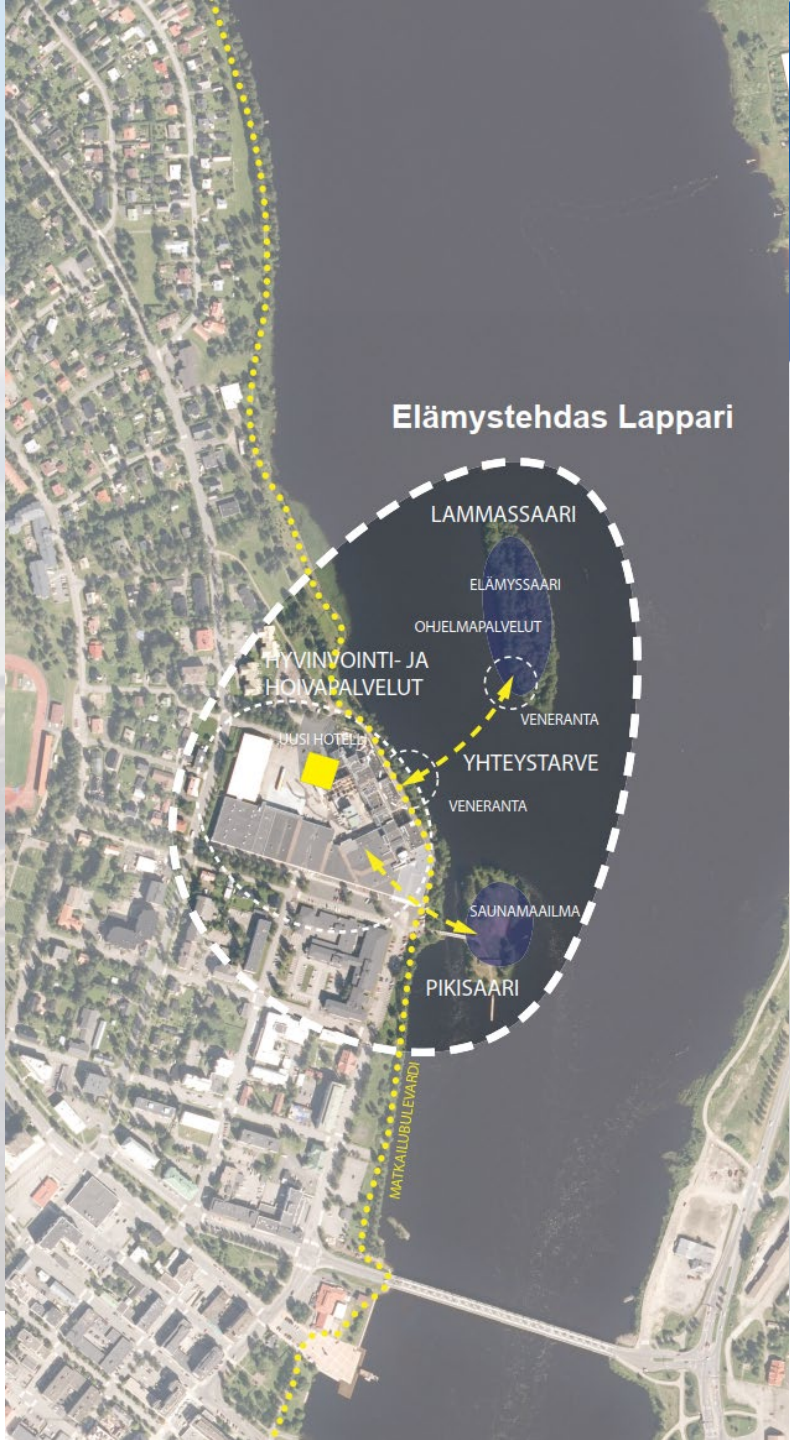

FCG · TORNIOHAPARANDA · TEAM BOTNIA OY · LAPIN LIITTO · Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020 · Euroopan unioni Euroopan aluekehitysrahasto

KESKUSTA – Matkailubulevardi

Tornion ja Haaparannan tarinallinen rantaraitti tuo esiin kahden kaupungin yhteisen kulttuurin, historian ja perinteet elämyksellisellä tavalla.

TOIMENPITEET
Rantaraitin yleissuunnitelma
Investoinnit opastetauluihin
Sisällöntuotanto opastetauluihin ja mobiiliin (yhteistyö museon kanssa)
Reitin rakentaminen Tjärhovet - Cape East
Mobiiliopastussovelluksen toteutus

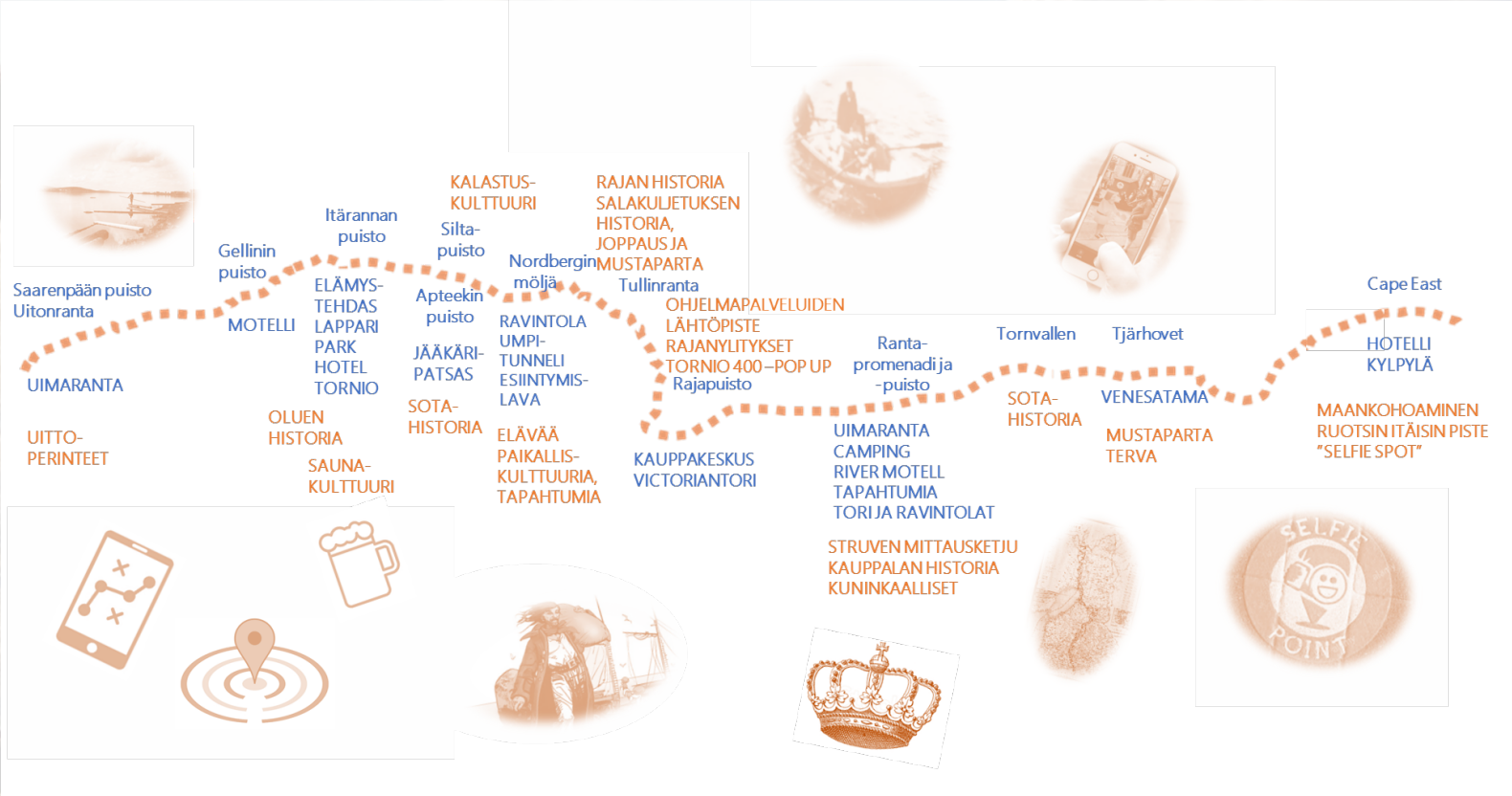

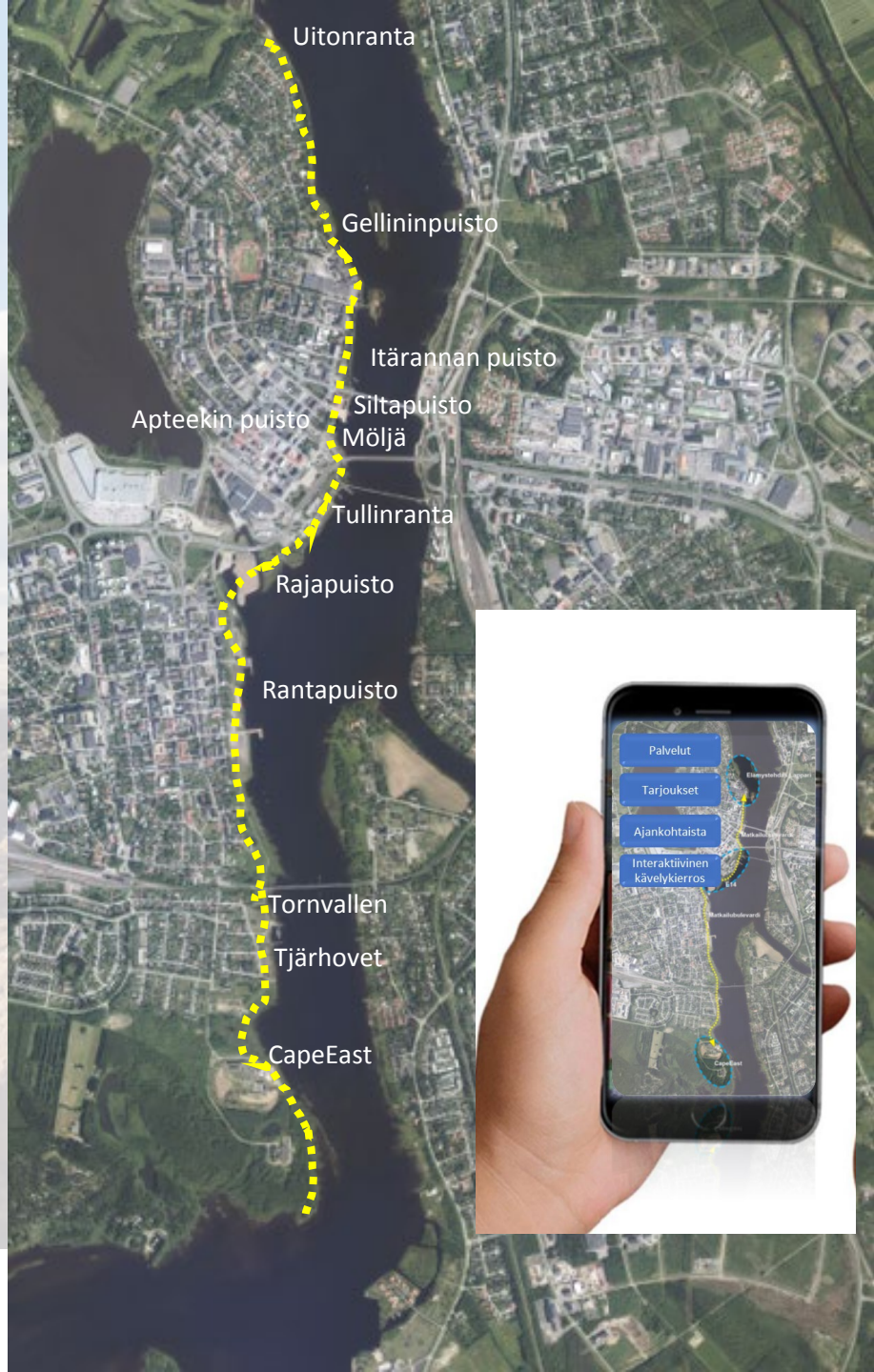

FCG · TORNIOHAPARANDA · TEAM BOTNIA OY · LAPIN LIITTO · Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020 · Euroopan unioni

CAPE EAST JA TORANDA

INVESTOINNIT

Ilmarata Toranda – Cape East + ZIP line park

Torandan alue
- Huoneistohotelli
- Saunamaailma
- Hotellirakentaminen (150 huonetta)
- Aallonmurtaja
- Caravan-toiminnot

Cape East
- Venelaituri
- Caravan-toiminnot
- Elämysmökkien rakentaminen rannan läheisyyteen
- Kävelytie Ruotsin itäisimpään pisteeseen (koordinaatit ja selfie paikka)
- Reittiyhteys Riekkolaan

MATKAILUSISÄLTÖJEN KEHITTÄMINEN

- Ohjelmapalvelutoimintojen kehittäminen: kesän vesiaktiviteetit, talven safaritoiminnot
- Matkustajaliikenteen kehittäminen suuremmille aluksille
- Vesiyhteyden kehittäminen Cape East–Toranda välillä: risteilyproomu/saunalautta
- Yhteisten kokous-, yritys-, kannuste- ja tapahtumakonseptien kehittäminen
- Lumi- ja jääkonseptien kehittäminen Torandaan
- Jokiveneretkien kehittäminen: lähisaaret, Suensaari, saaristo
- Tapahtumien haku Torandan alueelle

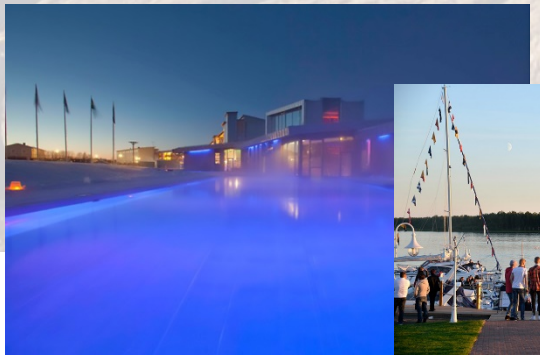

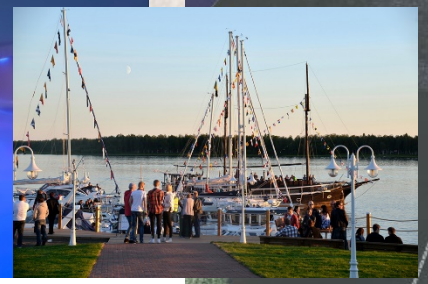

SAARISTO

INVESTOINNIT JA TOIMENPITEET: MATKAILUSAARET JA KOHTEET
Vähä-Huituri: Rantautumislaituri, telttailualue
Pensaskari: Aallonmurtaja, laituripaikat, telttailualue, kluuvijärven virkistyskäytön kehittäminen, vuokramökkitarjonnan kehittäminen (olemassa oleva kapasiteetti)
Hanhinkari ja **Torne-Furö:** Vuokramökkitarjonnan kehittäminen, pienvenelaiturit, virkistys- ja lähiretkeilytoimintojen kehittäminen
Skomakaren: Pienvenelaituri, virkistys- ja retkeilytoimintojen kehittäminen, telttailualue
Seskarö: Käynti- ja ohjelmapalvelukohteena kehittäminen, matkailupalveluiden (majoitus, ravintolat) sekä reittien (vaellus, pyöräily, fatbike) kehittäminen, vierassatamat (Leppäniemi, Ripilahti, Tromsö)
Seskar-Furö: Pienvenelaituri, kalastusmökit vuokrakäyttöön, telttailualue
Sandskär: sataman kehittäminen (pienvenelaiturit, saunat, grillipaikat)
Haru: Vuokramökkitarjonnan kehittäminen
Selkä-Sarvi (Kemi): Tähystystorni matkailukäyttöön, telttailualueen kehittäminen
Puotikari: Aallonmurtaja ja mökkikylähanke
Kuusiluoto: Matkailu- ja virkistyskäytön kehittäminen

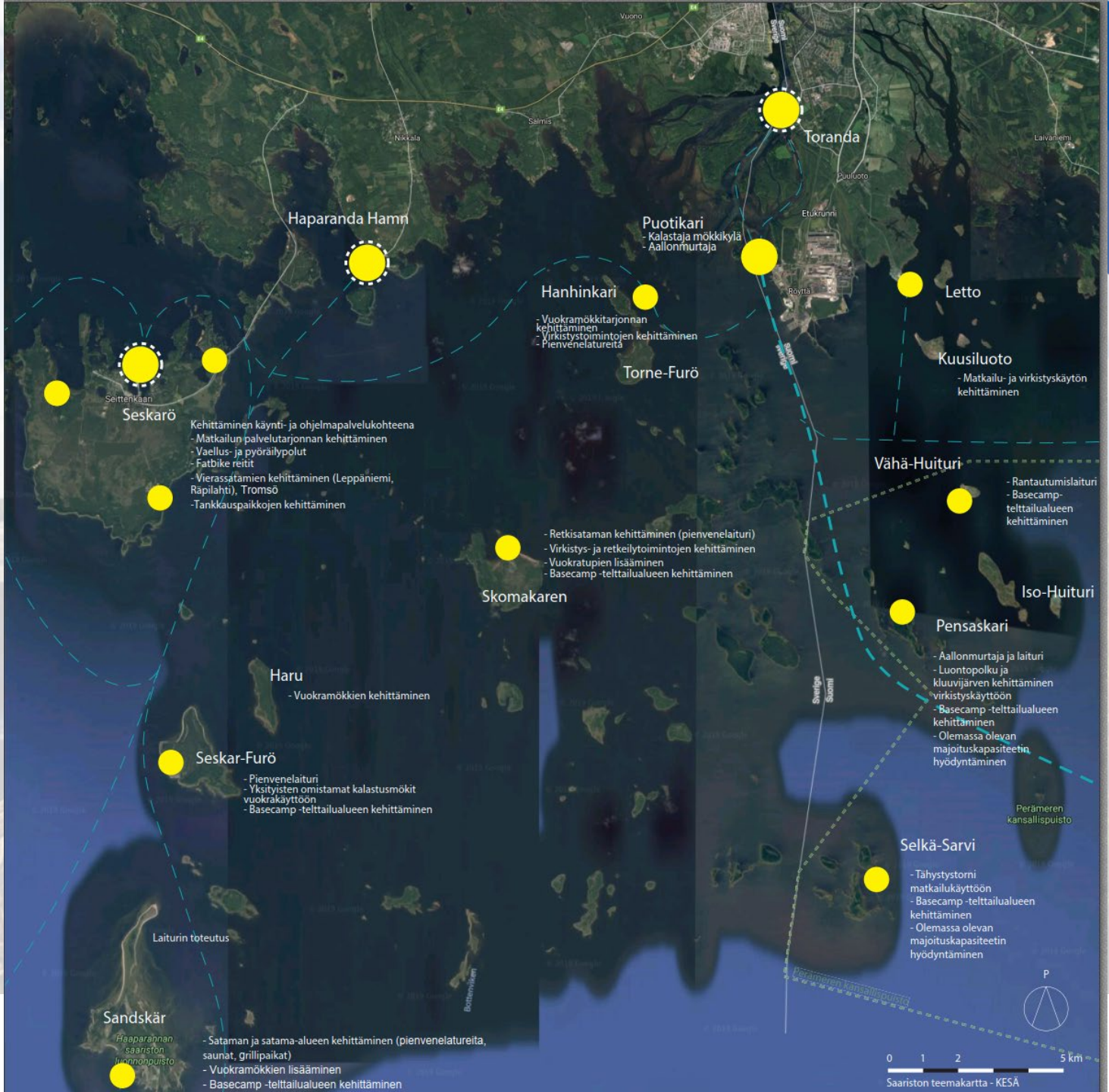

SAARISTO

MATKAILUSISÄLTÖJEN KEHITTÄMINEN, KESÄ

- Arctic Island Hopping –kesäkonseptin kehittäminen
- Opastetut teemalliset retket kansallispuistojen matkailusaariin
- Arktisen melonnan tuotteistus
- Omatoimisten veneretkien konseptointi veneiden omistajille ja venevuokrauspalvelun ja opastuspalveluiden kehittäminen (Rent a Boater)
- Elämysyöpymiskonseptien kehittäminen saaristossa: saaristo- ja luontoretriitit, luontokoulut aikuisille, hiljaisuus, sää- ja luonnonilmiöt

MUUT TOIMENPITEET

Matkustajaliikenteen saavutettavuuden parantaminen Hellälä - Tornio

- Tornion ja Haaparannan keskustan lähestymiskartan ajantasaistaminen sekä venereittimerkinnät
- Merikarttojen syvyystietojen päivitykset
- Satamien kehittämisen toimenpidelista ja syväyksen parantaminen

Saariston matkailu- ja virkistyskartta (sähköinen)

- Palvelut ja palveluntarjoajat (varaukset, välinevuokraus, venetaksi, opastus)
- Tuote- ja reittiehdotuksia
- Yhtenäinen kartta eri palvelukielillä koko alueesta

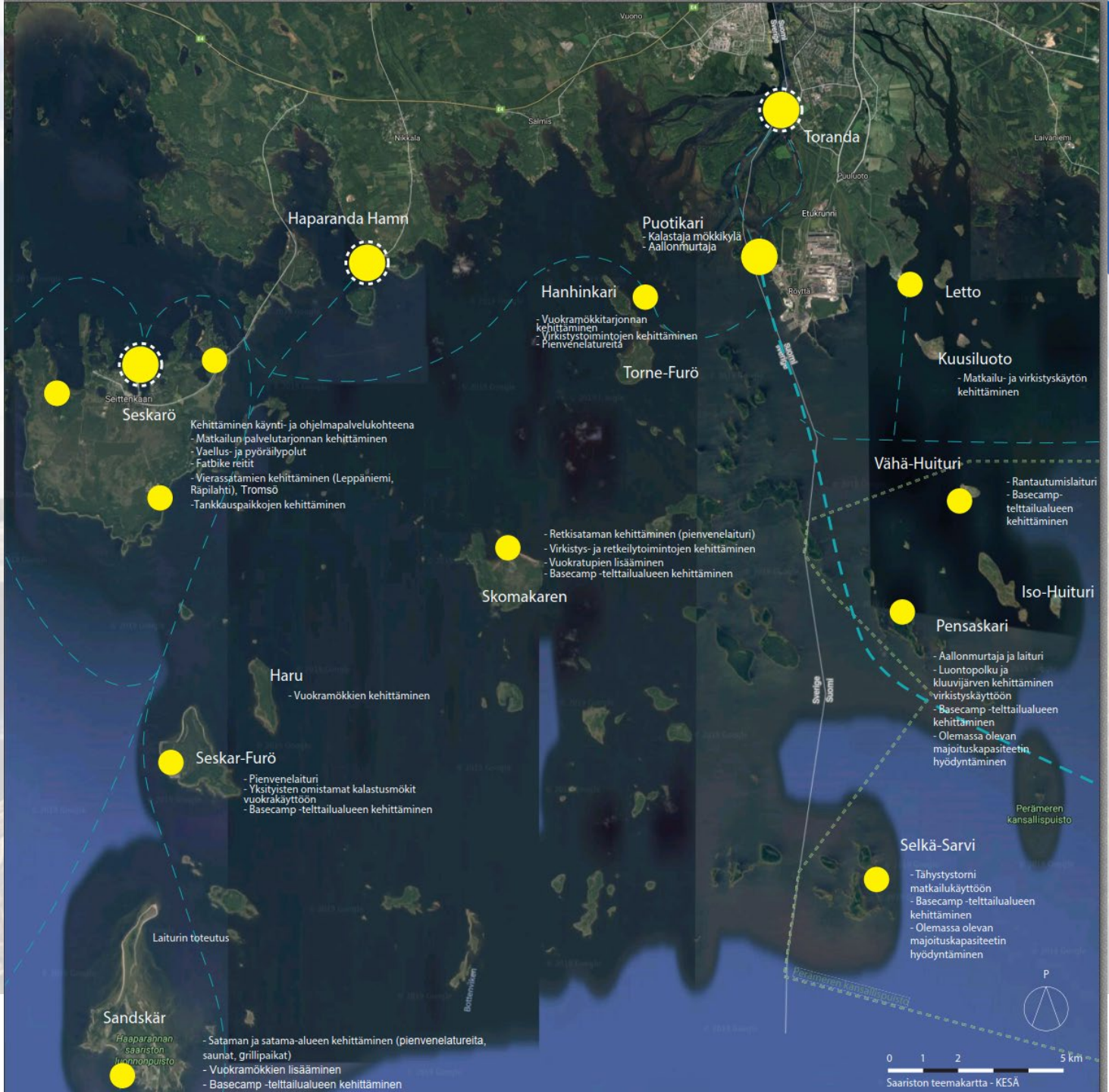

FCG
TORNIOHAPARANDA
TEAM BOTNIA OY
LAPIN LIITTO
Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020
Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

SAARISTO

MATKAILUSISÄLTÖJEN KEHITTÄMINEN, TALVI

- Arctic Island Hopping –talvikonseptin kehittäminen
- Safarien ja luontopalveluiden kehittäminen saariin ja arktiset luontoelämykset
    - Luontoretket ja safarit saariin + jäänmurtajat
    - Luonnonilmiöt (revontulet)
    - Pilkkiretket ja talvikalastuksen tuotteistus
    - Elämysyöpymiskonseptien kehittäminen seikkailuhenkisille

MUUT TOIMENPITEET

Moottorikelkkareittien ja –urien mahdollistaminen ohjelmapalvelutoiminnannassa matkailusaariin (Seskärö, Sandskär, Vähä-Huituri, Pensaskari, Kuusiluoto)

Saariston talvipyöräilymahdollisuuksien (esim. fatbike) selvittäminen

Merellä kulkevan latuverkoston (Hanhinkari) tuotteistus

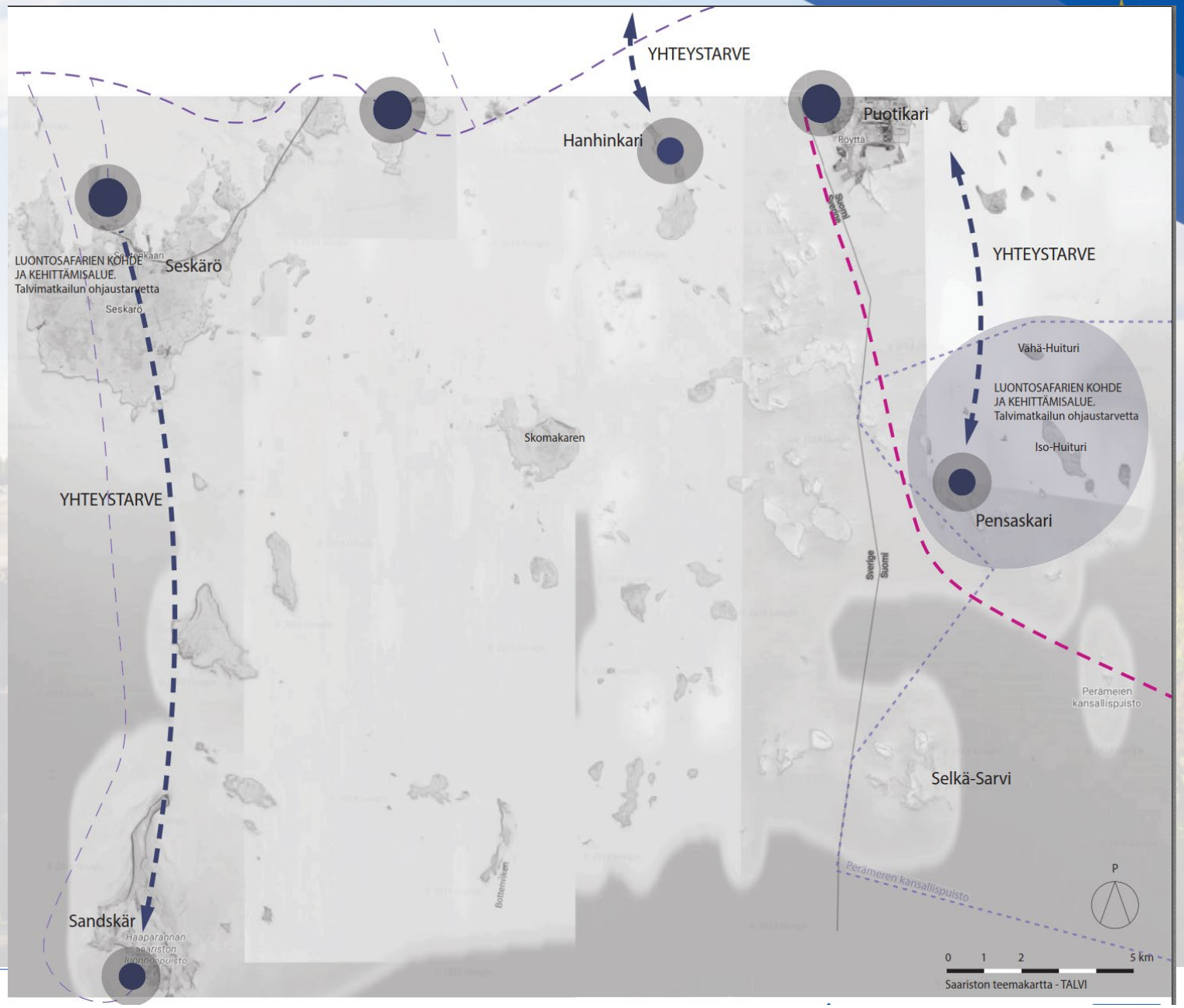

MUUT KEHITTÄMISKOHTEET

INVESTOINNIT JA TOIMENPITEET
Ohjelmapalvelualueiden kehittäminen • Laivakankaan alueen kehittäminen ohjelmapalveluiden, arktisten eläinaktiviteettien sekä talviajokoulujen alueena • Aluevarausten mahdollistaminen safari- ja ohjelmapalveluyrityksille tukikohtia ja reitistöjä varten
Elämysyöpymiskohteiden kehittäminen • Ainutlaatuisia yöpymiskohteita, joissa voi kokea luonnon, maiseman ja luonnonilmiöiden elämyksiä. • Mahdollistetaan yksityisten investointien toteutus saaristossa ja vetovoimakohteissa (yritykset, sijoittajat) • Mahdollisia teemoja: Arctic Island Experience, Glamping
Majoituskapasiteetin kehittäminen • Tornio Camping –alueen kehittäminen: majoitus, aktiviteetit, laajennukset • Olemassa olevien hotellien täydennysrakentaminen

MARKKINOINNIN KEHITTÄMISLINJAUKSET

LÄHTÖKOHDAT JA TARVE

- Master Plan -työhön osallistuneilta tahoilta on tullut **selkeä tahtotilan ilmaus ja tarve markkinoinnin kehittämiselle**, jotta saadaan
  - lisää resursseja,
  - resurssien kohdistuminen näkyväksi yhteisen päätöksenteon alle,
  - toimijoita sitoutettua sekä
  - panos-tuotos -suhde tehokkaaksi.

TOIMENPITEET

- Markkinointi organisoidaan Team Botnia kehitysyhtiön alle omana Visit-liiketoimintayksikkönä, jonka **päätehtävänä on TornioHaparanda yhteismarkkinoinnin johtaminen ja toteuttaminen**. Painotuksena on **digitaalinen markkinointi**.
- TornioHaparanda sivustoa hyödynnetään ja kehitetään digitaalinen myyntimalli, jossa myynti ohjautuu suoraan yrityksiin.
- Muodostetaan yritysten, kaupungin ja kehittämisyhtiön edustajista **yhteinen markkinointiryhmä**, joka laatii markkinointistrategian ja markkinoinnin toimintasuunnitelman sekä johtaa toimintaa
- Yrityksiä haetaan mukaan **selkeillä markkinointisuunnitelmilla sekä yritysten tarpeita vastaavilla palvelupaketeilla** – yhteiset resurssit kohdistetaan suoraan markkinointitoimenpiteisiin ja **hyödyt tuodaan selkeästi esiin.**
- Integraatio olemassa olevien matkailuorganisaatioiden kanssa (tehtävien ja roolien kirkastaminen)
- Yhteistä toimintamallia kehitetään erikseen hankemahdollisuuksia hyödyntäen (mm. INTERREG).

MATKAILUINFORMAATION KEHITTÄMISLINJAUKSET

LÄHTÖKOHDAT JA TARVE

- TornioHaparanda –matkailutoimiston tehtävänä on nykyisin ylläpitää Visit HaparandaTornio –internetsivuja, esitteitä, infoa, sosiaalista mediaa ja tapahtumakalenteria sekä olla tukena kaupunkien tapahtumissa ja tiedottamisessa matkailuyrityksille.
- Matkailijoiden neuvontapalvelut muuttavat muotoaan, koska matkailijat etsivät ja jakavat entistä enemmän tietoa sähköissä kanavissa (mobiili, älypuhelimet) palveluketjun eri vaiheissa.
- Asiakaspalvelumallia uudistetaan ja nykyistä verkkosivustoa kehitetään edelleen asiakaslähtöisemmäksi huomioiden valitut matkailun kärjet sekä palveluiden digitaalinen saatavuus (ostettavuus, löydettävyys).

TOIMENPITEET

Vaihe 1 – Sisältö kuntoon

- Nykyisen verkkosivuston kehittäminen ja matkailijoiden ohjaaminen mobiiliin palveluketjun eri vaiheissa
- Fyysisten opas- ja näyttötaulujen lisääminen + ohjaus verkkosivustoon

Vaihe 2 – Proaktiivista myyntiä

- Pop-up infotoiminta: tapahtumat ja tärkeät sesongit, proaktiivisuus
- Digitaaliset asiakaspalvelukanavat: sosiaalinen media, chat/pikaviestit

Vaihe 3 – Digitaalisuutta lisää

- Mobiilipohjainen koontipalvelu (ajankohtaiset sisällöt, palvelut, tarjoukset, kohdetiedot) sekä paikannusteknologian hyödyntäminen
- Hajautetut infopisteet eri kohteissa: tarvittavat esitteet, lehdet, kartat, kosketusnäytöt (tabletit, padit)

PALVELUKETJU JA INFORMAATION LÄHTEET

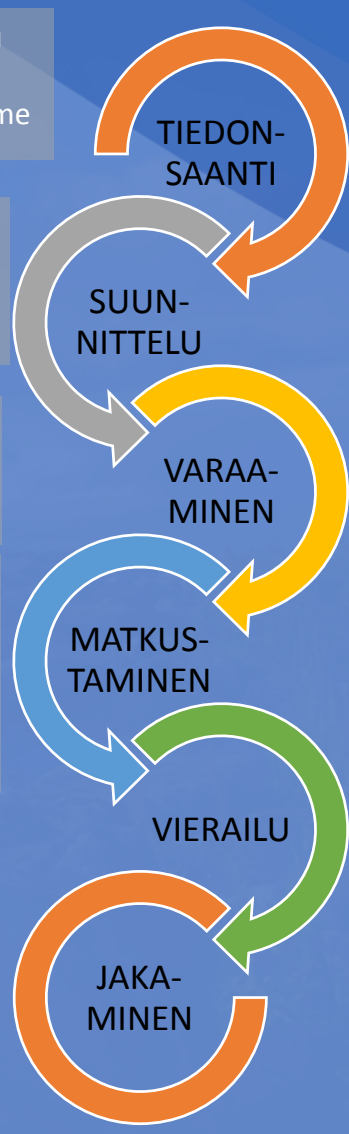

TAPAHTUMATOIMINNAN KEHITTÄMINEN

- Tapahtumaryhmän perustaminen matkailuelinkeinon, julkisen sektorin ja yhdistysten kesken
- Yhteinen tapahtumien markkinointisuunnitelma ja vuosikello, kytkökset yhteismarkkinointiin ja matkailupalveluiden myyntiin (majoitus yms.)
- Ulkopuolisten tapahtumien haku (kansallinen, kansainvälinen)
- Kaupallisten palveluiden aukioloaikojen pidentäminen yhteistyössä palveluntuottajien kanssa

Tapahtuma-ideoita:

- Merelliset satamaviikot
- Kalastustapahtumat
- Pilkkiviikko (Suurpilkkien yhteydessä pilkkiviikko molemmin puolin rajaa)
- Kalamarkkinat
- Rajaurheilutapahtuminen kehittäminen: hiihto, maraton, 100 tapaa ylittää raja -kisa
- Raja-piknik
- Rajatarkastuspäivä –tapahtuma
- Ostostapahtumat ja huutokaupat
- Suurnäyttelyt: Koiranäyttelyt, yms.
- Mustaparta-viikko ja Mustaparran markkinat elokuussa: teatteria, musiikkia, yms.
- Kustaa Adolfin päivän tapahtuma

KESTÄVÄN MATKAILUN PERIAATTEIDEN HUOMIOIMINEN

LÄHTÖKOHTA JA TAVOITE

- Kestävä matkailu huomioidaan kokonaisvaltaisesti kehittämisessä, rakentamisessa, tuotteistamisessa, markkinoinnissa ja palveluiden tuottamisessa.

MIKSI?

- Suomen matkailustrategia 2019–2028 ottaa vahvasti kantaa Suomen matkailun kestävään kehittämiseen.
- Vastuullinen toimintatapa on **matkailuyritykselle** jatkossa yhä tärkeämpi tapa toimia ja kestävien valintojen näkyminen asiakkaalle on edellytys kilpailukykyiseen, pitkäjänteiseen toimintaan.
- **Matkailijat** tekevät enenevissä määrin arvopohjaisia, omaa arvomaailmaa peilaavia valintoja ja haluavat yhä kestävämpiä palveluita. Myös matkanjärjestäjät tekevät useammin kauppaa vastuullisten matkailuyritysten kanssa.
- Kestävyyden tulee näkyä sekä **teoissa että sanoissa**. Kestävän matkailun käytäntöjen ulottaminen kaikkien matkailutoimijoiden päivittäiseen toimintaan mahdollistaa tulevaisuudessakin alueen elinkeinojen tasapainoisen kehityksen ja kannattavan liiketoiminnan sekä eri toimialojen kestävän rinnakkaiselon luontoa ja kulttuuriympäristöä vahingoittamatta.

TOIMENPITEET

- Tutustua ja sitoutua matkailuyritysten yhteiseen kannanottoon, Suomen kestävän matkailun periaatteisiin https://urly.fi/1jsn , jotka kattavat seuraavat osa-alueet:
  - Yhteistyö, ekologinen kestävyys, kulttuurinen kestävyys & kulttuuriperintö, sosiaalinen kestävyys & hyvinvointi, pitkäjänteisyys & paikallisuus, laatu & turvallisuus, ilmastonmuutos & resurssiviisaus, vastuullisuusviestintä, taloudellinen kestävyys & kilpailukyky ja sitoutuminen
  - Tutustua Ruotsin kestävän matkailun käsikirjoihin https://urly.fi/1jsM
- Oman osaamisen kasvattaminen sekä periaatteiden huomioiminen jatkuvasti omassa toiminnassa.
- Kestävän matkailun toimenpiteistä viestiminen omissa kanavissa (vinkkejä viestintään: https://urly.fi/1jsy)
- Käynnistetään **Sustainable Travel Finland-ohjelma** eli Visit Finlandin kehittämä matkailuyrityksille ja -alueille tarkoitettu konkreettinen kestävän matkailun työkalupakki, jolla kestävien toimenpiteiden ja valintojen omaksuminen alueen tai yrityksen arkeen helpottuu.
- Laatia alueelle yhdessä matkailuyritysten ja sidosryhmien yhteinen **kestävän matkailun suunnitelma** ja käynnistää toimenpiteet.

KEHITTÄMISEN ORGANISOINTI

MASTER PLAN TYÖN TOTEUTUKSEN KOORDINOINTI

- Team Botnia Oy

SEURANTA

- Strategiaryhmä (täydennetty elinkeinoryhmä)
- Tehtävä: Tiedonkulun, seurannan ja jatkotoimenpiteiden varmistaminen
- Kokoontuminen 2 krt/vuosi sekä erikseen tarvittaessa: **toimenpiteiden jatkovalmistelu ja aktivointi (hankkeet, investoinnit, muut toimenpiteet)**

SITOUTUMINEN

- Aamukahvitilaisuudet ja yritystapaamiset
- Tiedottaminen meneillään olevista Master Plan toimenpiteistä säännöllisesti ja suunnitelmallisesti
- Matkailutoimijoiden aktivointi ja kehittämisen tuki: toimenpide-ehdotukset yrityksille (mm. tuotteistus)
- Kaikkien osapuolten sitoutuminen ja yhteistyö on elintärkeää!
  - Yritykset, kaupunki, muut toimijat ja sidosryhmät

TIEKARTTA VUOTEEN 2030

2019-2020

Step 1 HETI LIIKKEELLE

- Matkailuyhteistyön kehittäminen (INTERREG), Two Countries - One Destination
- Matkailukärkien tuotteistus ja yhteisen markkinointimallin ratkaisut
- Tornio 400 vuotta –hankkeen toteutus (tapahtumatuotanto)
- Luonto-, aktiviteetti- ja teemareittien suunnittelu ja karttojen yhdenmukaistaminen
- Matkailubulevardi
- Luonto- ja vesistömatkailukeskus ja ohjelmapalvelutoiminnan aktivointi
- Suomen kestävän matkailun periaatteisiin tutustuminen ja sitoutuminen sekä viestintä

2021-2025

Step 2 JALKAUTUS JA KEHITYS

- Kukkolankosken maisemasilta
- Saunasaari ja seikkailupuisto
- Suensaaren eteläkärjen kehittäminen (Tullipuisto): palvelu- ja ympäristöinvestoinnit
- Uusien luonto-, aktiviteetti- ja teemareittien toteuttaminen
- Matkailusaarten satama- ja laituri-investoinnit
- Vesistön matkustajaliikenteen kehittäminen
- Uusien majoituskohteiden rakentaminen
- Matkailukärkien tuotteistus ja yhteisen markkinointimallin ratkaisut
- Sustainable Travel Finland –ohjelman käynnistäminen

2026-2030

Step 3 PIDEMMÄSSÄ JUOKSUSSA

- Kahden maan gondolirata
- Uusien majoituskohteiden rakentaminen
- Suensaaren eteläkärjen kehittäminen (Tullipuisto): palvelu- ja ympäristöinvestoinnit
- Matkailukärkien tuotteistus ja yhteisen markkinointimallin ratkaisut

LÄPILEIKKAAVAT TEEMAT: Saavutettavuus, digitaalisuus, vastuullisuus ja rajat ylittävä yhteistyö

TOIMENPIDEOHJELMA 2030

KESKEISET INVESTOINNIT	Vastuu ja yhteistyökumppanit	Aikataulu
MAJOITUS		
Hotellitasoisen majoituksen kehittäminen • Kukkolankoski, Toranda, Elämystehdas Lappari, keskustan alue • 800 – 1 200 vuodepaikkaa vuoteen 2030 mennessä • Nykyisten hotellien saneeraukset ja laajennukset	Yritykset	2021–2030
Mökki- ja caravantarjonnan kehittäminen • Mökki- ja caravanalueet: Tornio Camping, Toranda, Cape East, Kukkolaforsen • Elämysmajoituskohteet: Cape East, saaristo	Yritykset	2021–2030
OHJELMAPALVELUT		
Luonto- ja vesistömatkailukeskus (Greenline) • Safarit ja luontoaktiviteetit, vesiretket, välinevuokraus • Meren, joen ja saariston retkeily- ja ulkoiluinfo, näyttelytoiminta	Team Botnia Oy koordinoi	2021
Ohjelmapalveluiden kehittäminen • Ohjelmapalvelukohteet: talviajokoulut, koiravaljakko- ja porokohteet, Laivakangas, Kukkolaforsen, Toranda • Aluevaraukset ohjelmapalvelutukikohteille ja –reiteille vetovoimakohteissa	Team Botnia Oy koordinoi	2020–2025

TOIMENPIDEOHJELMA 2030

KESKEISET INVESTOINNIT	Vastuu ja yhteistyökumppanit	Aikataulu
KÄYNTIKOHTEET JA VETOVOIMATEKIJÄT		
Kukkolankosken maisemasilta • Yleis- ja toteutussuunnittelu, rahoituksen järjestäminen • Päätös 2021 mennessä	Tornion kaupunki Haaparannan kaupunki	2021
Kahden maan gondolirata (Toranda-Cape East) • Hankkeistus ja luvitus • Konsepti ja kannattavuus, rahoituksen järjestäminen sekä suunnittelu • Toteutus 2030 mennessä	Yritys	2021–2030
Ulkoseikkailupuisto ja saunasaari (Lapparin alue) • Konseptin valmistelu ja suunnittelu, yhteistyökumppaneiden etsintä, rahoituksen järjestäminen	Yritys	2021–2025
Matkailubulevardi (Kahden maan tarinallinen ja palvelut yhdistävä rantaraitti) • Yleissuunnitelma, hankkeistus ja rahoitushaku • Sisältötuotanto, opasteiden ja rakenteiden suunnittelu • Yksinkertainen toteutus 2020 mennessä	Tornion kaupunki Haaparannan kaupunki	2021
Suensaaren eteläkärjen kehittäminen (Tullipuisto) • Palvelu- ja liikerakentaminen (yritykset), tarvittava infrastruktuuri • Suunnittelu ja toteutus vaiheittain vuoteen 2030 mennessä	Tornion kaupunki Haaparannan kaupunki Yritykset	2019–2030

TOIMENPIDEOHJELMA 2030

KESKEISET INVESTOINNIT	Vastuu ja yhteistyökumppanit	Aikataulu
REITISTÖJEN KEHITTÄMINEN		
Matkailureitti-informaation kehittäminen • Olemassa olevien reittien ja kohteiden teemoitus eri kulkumuodoilla • Reitti-info: Reittien luokittelu ja soveltuvuus, paikkatietopohjaiset kartta-aineistot nettisivuille sekä kytkeminen palveluihin	Haaparannan kaupunki ja Tornion kaupunki	2020
Reittien kehittäminen • **Reittien suunnittelu ja toteutus (opasteet, palveluvarustus ja infra)** • **Maastopyöräily:** Myllyjärven kierros sekä Seskarön ympyräreitti • **Talvipyöräily:** Arktisen saariston maastopyöräilyreitti (esim. fatbike): esiselvitys ja toteutus • **Luonto- ja teemapolut:** Kukkolankoski/Kukkolaforsen, Pensaskari, Skomakaren, Seskarö • **Melonta:** Tornionjoki ja jokisuistot, matkailusaaret • **Kelkkailu:** Reittiyhteystarpeiden mahdollistaminen kärkikohteisiin • **Hiihto:** Arktisen saariston hiihtoreitti • **Kaupunkipyöräily:** kevyt kaupunkipyöräjärjestelmä Tornio-Haaparanta (pyöräinvestoinnit ja kevyt operointimalli)	Haaparannan kaupunki ja Tornion kaupunki	2021–2025

TOIMENPIDEOHJELMA 2030

KESKEISET INVESTOINNIT	Vastuu ja yhteistyökumppanit	Aikataulu
VESISTÖ		
Matkustajaliikenteen saavutettavuuden parantaminen Hellälä-Tornio • Tornion ja Haaparannan keskustan lähestymiskartan ajantasaistaminen sekä venereittimerkinnät • Merikarttojen syvyystietojen päivitykset • Satamien kehittämisen toimenpidelista ja syväyksen parantaminen	Haaparannan kaupunki, Tornion kaupunki	2021–2025
Matkailusaarten infrastruktuurin kehittäminen • Yleissuunnitelmat ja kustannusten arviointi • Satama- ja laituri-investoinnit (pienvenelaiturit), telttailualueet, palveluvarustuksen ja virkistyskäytön kehittäminen sekä vuokramökkien tai muun tupatarjonnan lisääminen	Metsähallitus, Haaparannan kaupunki, Tornion kaupunki	2021–2025
Puotikarin aallonmurtaja ja mökkikylähanke (kalastusteema)	Yritys	2021–2025

TOIMENPIDEOHJELMA 2030

KEHITYSHANKKEET	Vastuu ja yhteistyökumppanit	Aikataulu
Two Countries – One Destination -hanke • Markkinointistrategia ja sen toimeenpano • Markkinointi- ja yhteistyömallin toteutus • Kärkituotteet ja -teemat kuntoon ja ostettaviksi • Sähköisten työkalujen käyttöönotto	Team Botnia, Tornion kaupunki, Haaparannan kaupunki INTERREG	2020–2022
Tornio 400 vuotta -sateenvarjohanke • Tapahtumavuoden ja sen kärkitapahtumien kehittäminen, kärkitapahtumien vakiinnuttaminen	Tornion kaupunki EAKR	2020–2021
Matkustajaliikenteen kehittämishanke • Alustava kartoitus sisältyy Interreg-hankkeeseen • Matkustaja- ja yhteysliikenteen kehittäminen saaristossa tai laajemmin Perämeren alueella (esim. Interreg-hanke) • Teema- ja tilausristeilyjen tuotteistus ja markkinointi • Vesistöaktiviteettien tuotteistus (mm. arktinen melonta)		2025 Uusi ohjelmakausi

TOIMENPIDEOHJELMA 2030

TUOTEKEHITYS JA MATKAILUSISÄLTÖJEN KEHITTÄMINEN	Vastuu ja yhteistyökumppanit	Aikataulu
Yrityksistä koostuvan markkinointi- ja tuotekehitystiimin muodostaminen + säännöllinen kokoontuminen	Team Botnia Oy	2019
Palvelukokonaisuuden muodostaminen valittujen kärkien pohjalta (tuotteistus ja tuotepaketointi, nykyvahvuudet) • Merelliset aktiviteetit ja ohjelmapalvelut ympärivuotisesti • Rajaan liittyvät aktiviteetit ja tapahtumat • Teemalliset matkailureitit ja palvelut	Markkinointi- ja tuotekehitystiimi Yritykset	2019–2021
Ohjelmapalveluiden kehittäminen • Olemassa olevien yritysten toimintaympäristön ja –edellytysten vahvistaminen • Pienten toimijoiden yhteistyöverkoston vahvistaminen • Sijoittumismahdollisuuksien markkinointi matkailuyrittäjille • Houkuttelu (edut, synergiat, alkuvaiheen kustannukset)	Team Botnia Oy	2019– jatkuvaa
Matkailuinvestointien edistäminen • Toteutettavuusselvitykset ja business case-valmistelut • Invest In –markkinointi ja tapahtumat • Yrittäjä- ja investoijamarkkinointi	Team Botnia Oy	jatkuvaa

TOIMENPIDEOHJELMA 2030

YHTEISTYÖ JA VERKOSTOITUMINEN	Vastuu ja yhteistyökumppanit	Aikataulu
Strategiset kumppanuudet • Yhteistyömallin kehittäminen alueen alueorganisaatioiden kanssa (palvelusopimus tms.) laadittavan markkinointistrategian mukaisesti • Yhteistyö ja kumppanuudet Oulu, Rovaniemi, Pohjoiskalotti (Kalix yms.), Kemi • Yhteistyö rajat ylittävissä markkinointihankkeissa (mm. Visit Arctic Europe II)	Team Botnia Oy koordinoi	Yhteistyömalli alueorganisaatioiden kanssa 2021 mennessä Yhteistyö ja strategiset kumppanuudet jatkuvaa
Verkostoituminen Tornion matkailukohteita täydentävän tarjonnan kanssa • Yhteistyön muotoja: Yhteinen markkinointi ja tuotteet, viestintä ja tiedottaminen, kehittäminen • Lähialueen kärki- ja vetovoimakohteet mukaan tarjontaan	Team Botnia Oy koordinoi	2019–2021
Temaattinen yhteistyö • Visit Finland ja Visit Sweden tuoteemat • Muut teemalliset hankkeet tai verkostot: esim. arktinen meri, saaristo, arktisuus, UNESCO-kohteet ja verkosto	Team Botnia Oy koordinoi	Jatkuvaa

TOIMENPIDEOHJELMA 2030

OSAAMINEN JA UUDISTUMINEN	Vastuu ja yhteistyökumppanit	Aikataulu

Alueen matkailuyritysten kilpailukyvyn, tuotteiden laadun ja markkinointi- ja myyntiosaamisen kehittäminen
• Yhteisen kasvustrategian ja –ohjelman suunnittelu matkailuelinkeinon kanssa
• Konkreettisten ja käytännönläheisten koulutusten järjestäminen, sertifikaattien hankkiminen
  • Teemoja: tuote- ja hinnoittelu, palvelumuotoilu, asiakaskokemus, digitaalisuus, vastuullisuus, laatu, matkailuliiketoiminta ja johtaminen, investoinnit
  • Esim. Visit Finland Akatemian hyödyntäminen (Ready-Steady-Go)
	Team Botnia Oy
	
	Matkailuyritykset
		Kasvuohjelma yrityksille: 2020–2022 välisenä aikana
		
		Täsmäkoulutuksia tarpeiden mukaisesti sovituin väliajoin

Uusien yritysten ja osaajien houkuttelu / kouluttaminen • Matkailualan oppilaitosyhteistyö (luonto- ja kulttuurioppaat) • Työvoiman saatavuus: yhteistyö lähialueen matkailukeskusten kanssa • Houkuttelu: ohjelmapalvelu- ja tapahtumatoimijat	Team Botnia Oy Ammattiopisto Lappia	Jatkuvaa

TOIMENPIDEOHJELMA 2030

SAAVUTETTAVUUS	Vastuu ja yhteistyökumppanit	Aikataulu
Kemi-Tornion lentoliikenneyhteyksien kehittäminen • Matkaketjujen ja liityntälentojen (ns. kolmiolennot) kehittäminen (lentoyhtiöt, matkanjärjestäjät) • Tilauslentojen edistäminen alueorganisaatioiden kanssa	Kaupungit yhteistyössä	jatkuvaa
Sisäisen saavutettavuuden kehittäminen • Matkailu- ja palvelukohteiden saavutettavuuden kehittäminen (MaaS –ratkaisujen käyttöönotto, Kaupunkilinja ja Ringlinjen vuoroyhteistyö) • Paikallisliikenteen kehittäminen matkailua tukevaksi	Tornion kaupunki Haaparannan kaupunki	jatkuvaa
Raideliikenteen HUBin kehittäminen • Laurila-Haaparanta välisen radan sähköistys • Matkaketjujen ja matkapakettien rakentaminen suurten matkailukeskusten välillä	Tornion kaupunki Haaparannan kaupunki	jatkuvaa
Saariston reittiliikenteen kehittäminen • Yhteysalustoiminnan, risteilyjen ja venetaksitoiminnan kehittäminen saaristossa • Matkustajaliikenteen ja säännöllisen risteilyliikenteen kehittäminen (Suensaari, Toranda, Cape East, Puotikari -> matkailusaaret)	Team Botnia Oy koordinoi	2019–2025